

Vědci odhalili vliv plektinu na tkáň motýlích pacientů

Od **zdravezpravy** - 25. 2. 2022

Ilustrační foto: Pixabay.com

K vývoji účinného léku na bulózní epidermolýzu známou jako nemoc motýlích křídel by mohl přispět objev, na kterém se podíleli čeští vědci. Ti totiž zjistili, jak protein spojený s nemocí plektin ovlivňuje stabilitu tkání u motýlích pacientů.

Nemoc motýlích křídel je vzácné dědičné onemocnění pojivové tkáně. Projevuje se puchýřkami různé velikosti po celém těle. Zasahuje ale i sliznice, trávicí, dýchací a vylučovací ústrojí. S onemocněním se u nás rodí přibližně jedno z 50 tisíc dětí. Vědecká analýza lidského genomu již dříve zjistila, že nemoc motýlích křídel způsobuje mutace ve třiadvaceti různých genech ovlivňujících odolnost pokožky a sliznic.

Vývoj léku podmiňuje porozumění vzniku jejích příčin

Na onemocnění v současné době neexistuje žádný účinný lék. Pacientům podávaná terapie dokáže pouze mírnit bolestivé příznaky nemoci. Vývoj účinného léku na toto **vzácné onemocnění** dnes tak podmiňuje především porozumění mechanismům, proč k jednotlivým příznakům nemoci vůbec dochází. A právě k tomu přispěl nový objev mezinárodního výzkumného týmu pod vedením Martina Gregora z Ústavu molekulární genetiky AV ČR. Vědečtí pracovníci ve své studii popsali mechanismus, kterým plektin, jeden z proteinů spojených s nemocí motýlích křídel, kontroluje mechanické vlastnosti tkání.

„Mechanická stabilita tkání lidského těla závisí na schopnosti jednotlivých buněk vytvářet pevná spojení, takzvané mezibuněčné spoje, s okolními buňkami. Pro správné fungování

mezibuněčných spojů je rozhodující jejich propojení s cytoskeletem, dynamickou trojrozměrnou opěrnou sítí, jež vyplňuje celou buňku," přibližují ve své zprávě fungování tkání v lidském těle vědečtí pracovníci.

Magdalena Přečková ze zmiňovaného týmu Martina Gregora ve spolupráci se zahraničními kolegy z německých a rakouských univerzit nedávno nově popsala, že protein plektin hraje zásadní roli právě v organizaci cytoskeletu a mezibuněčných spojů v buňkách epitelů.

Mutace v genu ovlivňují vlastnosti buněčných spojů

Protein plektin patří do rodiny vazebných proteinů plakinů a je schopný vzájemně propojovat všechny tři typy vláknitých struktur. Takzvaných filament, která vytvářejí cytoskelet: aktinová mikrofilamenta, keratinová filamenta a mikrotubuly. Vzniklou síť pak plektin ukotvuje právě na buněčné spoje, které jsou lokalizovány na buněčné membráně.

A mutace v genu, který kóduje protein plektin, ovlivňují jak cytoskeletální architekturu, tak i vlastnosti buněčných spojů. Například jednotlivé buňky kůže nebo střevní sliznice se při mechanickém zatížení rozestupují a umožňují různým patogenům, například bakteriím proniknout do tkáně a vyvolat zánět.

„Naše předchozí studium transgenních myších modelů prokázalo, že plektinové mutace ovlivňují schopnost buněk vytvářet funkční buněčné spoje například v epitelech střevní sliznice nebo jaterních žlučovodů," popisuje Martin Gregor.

Neschopnost formovat mechanicky odolnou takzvanou epiteliální bariéru vedla u těchto myší k rozvoji závažných patologií. Jako jsou zánětlivá onemocnění střev [ulcerózní kolitida] nebo cholestatáza, porucha vylučování žluči z jater, dodává Gregor.

Nový objev jeho vědeckého týmu tak ukázal, že plektin organizuje aktinová a keratinová filamenta v blízkosti mezibuněčných spojů do husté sítě. A právě ta je schopna zesílit mezibuněčné spojení v odpovědi na mechanické zatížení tkáně. Díky tomu nedochází i při značném mechanickém stresu k rozestoupení epiteliálních buněk a následnému rozvoji zánětlivého onemocnění. Takový poznatek by mohl významně pomoci při vývoji účinného léku na bulózní epidermolýzu neboli nemoc motýlích křídel.

Nadějí pacientům dává genová terapie

Příčinou nemoci motýlích křídel, jak již bylo řečeno, jsou genové mutace, jež mění soudržnost kůže. Ta se jejím následkem stává extrémně křehká a lehce zranitelná.

„I mírný tlak či tření způsobuje tvorbu puchýřů a bolestivých otevřených ran na kůži i sliznicích, které se špatně hojí, například v dutině ústní, jícnu, trávicím nebo močovém ústrojí. Pacienti mají citlivější oční rohovku a trpí častými záněty spojivek," popisuje příznaky onemocnění patientská organizace DEBRA ČR, jež pomáhá pacientům s nemocí motýlích křídel i jejich rodinám a blízkým.

Na onemocnění prozatím neexistuje žádný účinný lék. Lékaři, ostatní zdravotníci a blízcí pacientů tak pouze mírní příznaky nemoci s pomocí speciálních zdravotnických materiálů.

Reálnou nadějí na úzdravu pacientům přináší rozvíjející se genová terapie, díky níž by v podstatě došlo k „opravě“ mutovaných genů přímo v buňkách pacienta. Podle zprávy zástupců z AV ČR se aktuálně klinicky testují nové postupy genové terapie od šesti farmaceutických společností.

–VRN–

<https://www.zdravezpravy.cz/2022/02/25/vedci-odhalili-vliv-plektinu-na-tkan-motylich-pacientu/>